

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการดูแลผู้สูงอายุด้านสุขภาพโดยชมรมผู้สูงอายุ ตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ

นิรันทร ดาวเรือง, สบ.¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินมาตรฐาน และศึกษาสภาพการณ์การดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ สร้างและพัฒนาตามรูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยชมรมผู้สูงอายุและประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยชมรมผู้สูงอายุตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ (1) คณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุ 108 คน (2) ผู้สูงอายุตำบลห้วยน้ำคำ 286 คน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญในการร่างรูปแบบ 25 คน ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ วางแผน ปฏิบัติ สังเกตการณ์ และสะท้อนผล 3 วงรอบตั้งแต่มีนาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2568 เครื่องมือวิจัย คือ แบบประเมิน แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกตการณ์ และแบบบันทึกผลการดำเนินงาน ใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาแบบสรุปความ (Summative Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า **ระยะที่ 1** การประเมินมาตรฐานการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุตำบลห้วยน้ำคำภาพรวมระดับดี ($\bar{X}=27.33$) ศักยภาพการดูแลสุขภาพสมาชิกชมรมผู้สูงอายุระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.90$) **ระยะที่ 2** ผลการร่างรูปแบบพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยชมรมผู้สูงอายุ มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์รูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ 6) เงื่อนไขรูปแบบ ผลการพัฒนารูปแบบ 3 รอบ พบว่า รอบที่ 1 พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการชมรม เช่น ประชุมคณะกรรมการสำรวจและรับสมัครสมาชิกชมรม ร่างและประชุมตราตั้งข้อบังคับชมรม รอบที่ 2 พัฒนารูปแบบระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เช่น พัฒนานักบริบาลผู้สูงอายุประจำครอบครัว นักบริบาลชุมชน อสม.และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ พัฒนาศักยภาพกิจกรรมการตรวจคัดกรองสุขภาพ ทำแผนดูแลสุขภาพรายบุคคล ประเมินความสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน วางแผนการจัดกิจกรรมกาย - ใจ รอบที่ 3 พัฒนากิจกรรมดูแลสุขภาพผู้สูงอายุต่อเนื่องและครอบคลุม พัฒนาระบบและมีกระบวนการดูแลสุขภาพครอบคลุมมิติทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ และจัดทำแผนการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุครอบคลุมทุกคน **ระยะที่ 3** ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ โดยชมรมผู้สูงอายุตำบลห้วยน้ำคำ หลังดำเนินการพัฒนา พบว่า ภาพรวมระดับความพึงพอใจระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.97$)

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ/ ระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ/ ชมรมผู้สูงอายุ

¹นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยน้ำคำ Email: nirant.downruang68@gmail.com

Potential development model of the elderly's healthcare by the elderly club in Wan Kham Sub-district,asi Salai District, Sisaket Province.

Niran Daorueng, B.P.H¹

Abstract

This study was conducted as action research with the objectives to assess the operational standards and current situation of the elderly club, to develop and implement a health care system model for older adults operated by the elderly club, and to evaluate satisfaction with the developed elderly health care system of the Elderly Club in Huai Kham Subdistrict, Rasi Salai District, Sisaket Province. The participants consisted of three groups: (1) 108 members of the elderly club executive committee, (2) 286 older adults residing in Huai Kham Subdistrict, and (3) 25 experts involved in drafting the model. The research was conducted through four steps—planning, action, observation, and reflection—across three cycles in 2025. The research instruments included evaluation forms, questionnaires, interview guides, observation records, and activity performance records. Data were analyzed using descriptive statistics, including percentages, means, and standard deviations, as well as summative content analysis.

The results revealed that, in Phase 1, the overall operational standards of the Huai Kham Elderly Club were at a good level ($\bar{x} = 27.33$), while the health care capacity of elderly club members was at a moderate level ($\bar{x} = 2.90$). In Phase 2, the developed elderly health care system model comprised six components: (1) model principles, (2) model objectives, (3) system and mechanisms, (4) implementation procedures, (5) evaluation guidelines, and (6) conditions of the model. The model development was conducted over three cycles. In the first cycle, the focus was on strengthening the committee through committee meetings, member surveys, recruitment, and drafting and approving club regulations. The second cycle emphasized the development of the elderly health care system, including capacity building of family caregivers, community caregivers, village health volunteers, and elderly club members; enhancement of health screening activities; development of individual health care plans; assessment of activities of daily living; and planning of physical and mental health promotion activities. The third cycle focused on developing continuous and comprehensive elderly health care activities, strengthening the health care system and processes covering social, economic, environmental, and health dimensions, and preparing comprehensive health care plans for all older adults. In Phase 3, the evaluation of satisfaction with the elderly health care model implemented by the Huai Kham Elderly Club showed that the overall level of satisfaction was at a moderate level ($\bar{x} = 2.97$)

KEYWORDS: Model Development/ Elderly healthcare system, Elderly club

¹Public Health Technical Officer, Professional Level, Ban Wan Subdistrict Health Promotion Hospital
Email: nirant.downruang68@gmail.com